Temperament- hingeline põhimeeleolu.

Iga inimene on erinev, kes on kiire tegutseja, kes aeglasem, kes sotsiaalne, kes tahab rohkem omaette olla, kellele meeldib rääkida, kes on kõrvaltvaataja, kes on julge, kes vajab taganttõukamist. See on isikupära, meie individuaalsus.
Neli elementi tuli, õhk, vesi ja maa avalduvad inimeses hingeomadustena. Kui ülekaalus on maaelement on inimene raske- ning kurvameelne, õhu valitsemisel on soodumus rõõmsameelsusele, vee- element teeb rahulikuks ja tasakaalukaks, soojus ettevõtlikuks ja tegusaks.
Temperamendiõpetus annab meile juhiseid enda ja teiste tundmiseks ja kasvatamiseks.

Flegmaatik on mõjutatud vee-elemendist. Kujutage ette ühte järve, kus vesi on liikumatu, tuleb tuul, tekitab lained järvepinnal, aga põhjas on kõik liikumatu. Flegmaatik säilitab rahu kriitilistes ja rasketes situatsioonides, ta on valmis vastandeid lepitama. Tal on hea mälu, kui ta midagi uut õpib, siis harjutab ta seda kangekaelselt. Olemus on tal pikaldane, õpib pigem hilja käima. Ta ei lase ennast häirida välisest möllust. Teda ei saa meelitada ja käskida, siis ta venib veel aeglasemalt edasi. Ta ei saa hakkama kiiresti muutuvates situatsioonides. Magab palju ja kaua. Flegmaatik võib tundide viisi üksi mängida ning mängida ühe ja sama asjaga. Ta kogub asju ja hoolitseb nende eest hästi. Kui ta on otsustanud oma huvist midagi teha, siis viib ta selle lõpuni. Sööb palju ja naudinguga, meeldivad pudrud ja makaronitoidud.
Flegmaatikud on andekad kunstis, nad on musikaalsed, maalivad, unistavad. Nad on usaldusväärsed ja truud. Korraarmastajad. Lähevad kerge vaoshoitusega elu tormidest läbi.
Probleem tekib siis, kui rahumeelsus muutub igavlemiseks, tekib huvipuudus ja korraarmastus muutub pedantsuseks.
Tuleb jälgida, et flegmaatik liiga kaua ei magaks, neid ei tohi ka liiga soojalt riidesse panna, see muudab neid liiga mugavaks. Need lapsed tuleb hommikul 15 minutit varem ülesse äratada, et neid liikuma saada ning nad tuleb teiste laste hulka viia, et nad teistega koos mängiksid. Ühelt poolt tuleb neid viia välismaailmaga kokku, teiselt poolt tuleb neil lasta igavleda, et nende sees tärkaksid impulsid tegutsemiseks.

Kasvatajal on vaja läheneda neile pikaldaselt, väline ükskõiksus, mis sünnib sügavast osavõtlikkusest. Meie poolne ükskõiksus äratab lapses impulsi ise tähelepanu võita. Flegmaatiku keha on proportsioonis, kõndides on ta soliidselt aeglane, jalg toetub kogu tallale. Teda nimetatakse argikeeles „unimütsiks“ või „venivillemiks“.

Koleerik on mõjutatud tuleelemendist. Tüüpiline koleerik oli Napoleon, läks peaga läbi müüri. Keegi, kes teab, mida ta tahab ja kuidas seda teha ning ka seda, mida ta ei taha. Ta on varajane tõusja, alati tegevuses, jõuline tahe, mis kohati võib olla mõtlematu. Töötab väsimatult, on väga tegus. Võitlejatüüp, armastab õiglust ja astub ka selle eest välja. On vastuvõttev mõjutustele. Need lapsed iseseisvuvad kiiresti, tahavad ise riidesse panna ja asju otsustada. Tihti pinges. Maalivad jõuliste värvidega. Kui nende jõud keeb üle, siis on viha kohal ja nad muutuvad agressiivseks.
Koleerik vajab kannatlikkust, konkreetset juhtimist, autoriteeti, kes ei kõigu oma otsustes. Tal on vaja inimest, kellele saab vaadata alt üles, kelle teadmiste, oskuste ees võib ta aukartust tunda. Kasvataja enesevalitsus on lapsele eeskujuks, et keegi suudab oma vihas rahulikuks jääda. Kui äike on möödas, tuleb lapsega rääkida, tegevus uuesti teha, ära parandada.
Koleerik vajab palju liikumist ja tegutsemist, ülesandeid, mis vajavad kogu tema jõu kasutamist. Ülesanded võivad olla natuke raskemad, et ta õpib oma piire tundma ja ka teisi appi paluma. Õpetaja peab ootama, et ta tuleks ise abi paluma.
Koleerik peab õppima oma jõudu taltsutama. Vajab raskesti seeditavaid toite, et ka seedimine saaks oma ülesande.
Koleeriku kõnnak on kindel, hoogne, astudes paneb kanna tugevasti maha.

Melanhoolik ja maaelement. Ta on enamasti sale ja pikk, samas nõrga sidekoega, mis jätab mulje lõtvusest või halvast kehahoiakust. Kõnnak on kindel, mõõduka sammuga või raskepärane. Nende kohal on mingi tõsidus ja nad mõjuvad kurvalt. Nad on lapsena sügavad ja järelemõtlikud. Hoiduvad elavast ja järsust, tunnevad ettetulevate sündmuste puhul, et on võimetud seda muutma. Kogedes ebaõiglust, ei taha nad seda muuta, kuna teavad, et neil ei ole selles edu.

Lasteaias on nad tundlikud ja hingeliselt õrnad, tihti neid ei märgata. Nad söövad vähe, armastavad magusat, võivad olla lapsena taimetoitlased. Solvuvad kergesti. Nad on haiglased, pea on norus ja väsivad kergesti. Kannatavad kõhuvalu, kannatavad meelsasti ning lasevad ennast hellitada ja poputada, tahavad tähelepanu. Tunnevad, et ei oska asju teha ja otsivad põhjuseid, et mitte teha. Tunnevad muret selle üle, kuidas teistel läheb, neil on tugev kaasatundmisejõud. Võivad laskuda raskemeelsusse, langeda depressiooni. Lapsed, kui neil on raske, vajavad armastusväärset mõistmist, kehalist soojust. Õhtul mõnusat unne juhatamist ja hommikul sõbralikku päeva kandmist. Magama minnes ja päevale tagasi vaadates, rääkida neile headest, õnnestunud tegemistest. Aitab lugude jutustamine teistest inimestest, kes on kannatanud ja kuidas nad sellest välja on tulnud. Oluline on, et kõike raskusi ära ei hoita, nad kasvavad nende asjade najal, mida on ületanud. Teda tuleb juhtida tugevast enesekesksusest kõrvale, suunata tema osavõtlik tähelepanu teistele.

Sangviinik- suvetemperament, õhuelement. Rahvasuus kutsutakse neid tuulepeaks. Kõnnak on veidi hüplev, toetuspunkt varvastel. Nad on kerged, õhulised nagu liblikad. Rõõmsad või surmani kurvad. Liikuvad inimesed. Nad näevad ja kuulevad kõike. Neil on raske kontsentreeruda. Nad on alati kohal, kui on vaja midagi teha. Õpivad kiiresti, aga ei lähe sügavuti. Väga musikaalsed. Nad on igal pool ja mitte kuskil. Teevad kõike kiiresti, kui nende teele satub raskus, lähevad nad selle ümbert mööda. Nad sebivad, vaimustuvad kiiresti, aga tuli põleb ka kiiresti ära. Rõõmsad, armastusväärsed, abivalmid. Ei kanna vimma ja on erakordselt kontakteeruvad. Sotsiaalsesse elu toovad tolerantsi.
Probleem on siis, kui rõõmsameelsusest saab kohusetundetus ja esiplaanile tuleb pealiskaudne sekeldamine.
Neile on oluline ühtlane rütm, neid ei tohi sundida pikaajalistele tegevustele. Nad peavad oma liikumisvajaduse rahuldama. Väikseid ülesandeid võib täide viia erineval moel, kergemalt, aga tihedamini, näiteks raamatu vaatab sangviinik esimesel korral kiiresti läbi, teisel vaatamisel, leht lehe haaval.
Inimene, kes neid armastab ja võtab nii nagu nad on, arendab neis truudust ja kindlust.

Lapsi tuleb aidata oma temperamendiga toime tulle, aidata neid sellega kasvada, millega nad siia ilma on sündinud. Lapse temperamendi kohtlemisel kehtib printsiip, sarnane ravib sarnast. Meie, suured saame õppida temperamendiomadustega nii ümber käima, et nad mõjuksid positiivses suunas. Koleerikul lasta õiges kohas tegutseda, siis suudab ta palju korda saata, sangviiniku rõõmsameelsus aitab igas olukorras, melanhoolikul on oskus teisi andunult aidata, flegmaatiku truudus ja rahulikkus on väga head omadused.

Kasutatud kirjandus:

Goeble Wolfgang, Glöcker Michaela (2008) . Laps. Meditsiinilis- pedagoogiline nõuandja. PreMark Kirjastus

Wilkinson Roy (2006) .Steinerpedagoogika vaimne aluspõhi. Tallinna Raamatutrükikoda.

http://waldorflasteaed.ee/pedagoogika/?sisu=lugemist&SubMenu=temperamendikasvatus

minu üleskirjutis „Waldorfpedagoogika alushariduses“ täienduskoolitusekursuselt, 2010, Tartus